

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้วินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายสมพงศ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้องลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสมพงศ์ เกษตรภิบาล ข้าราชการการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. นายสมพงศ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมือง ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ตามคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องจึงต้อง ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และต้องยื่นภายใน สามสิบวันนับแต่วันพ้นทุกตำแหน่ง และต้องยื่นอีกครั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง เป็นเวลาหนึ่งปี

๓. ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวม ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (บัญชีเดียวกัน)

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลา ๑ ปี ยื่นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

๔. ผู้ร้องได้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง พบว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องทั้งสองครั้ง ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง ดังนี้

(๑) ไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นหลักฐานพิสูจน์ความมีอยู่จริงของบ้านอาศัย

(๒) ไม่แนบสำเนาแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนเองและคู่สมรส ประจำปี ๒๕๓๕ (กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นตำแหน่ง และประจำปี ๒๕๕๐ (กรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี)

(๓) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับในสำเนาหลักฐานที่ยื่นประกอบบัญชีจำนวน ๖ หน้า ได้แก่ เอกสารลำดับที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๗, ๒๖ และ ๒๗

๕. ผู้ร้องได้ตรวจพบว่ารายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

บัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและ พ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกัน	ผู้ยื่นแสดง	ผลการตรวจสอบ
(๑) เงินฝากธนาคาร	๑ บัญชี ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๑ บัญชี ๑๖๔,๕๒๑.๒๐ บาท
(๒) ที่ดิน	๘ แปลง	๒๑ แปลง
(๓) ยานพาหนะ (รถยนต์)	๕ คัน	๓๐ คัน
(๔) หนี้สิน	๑๐๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท	๑๖๓,๒๔๓,๖๑๖ บาท
บัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี	ผู้ยื่นแสดง	ผลการตรวจสอบ
(๑) เงินฝากธนาคาร	๑ บัญชี ๕๔,๗๕๐.๒๐ บาท	๑๑ บัญชี ๑๓๐,๘๗๔,๐๐๘.๐๒ บาท
(๒) ที่ดิน	๘ แปลง	๑๒ แปลง
(๓) สิ่งปลูกสร้างอื่น	-	๒ หน่วย
(๔) ยานพาหนะ (รถยนต์)	๕ คัน	๓๐ คัน
(๕) หนี้สิน	๑๔๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๓๔๓,๐๐๘.๓๖ บาท

๖. ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ๔ ครั้ง คือ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๔ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่อย่างใด

๗. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๕ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๕ มีมติเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ขอยายเวลายื่นคำชี้แจงออกไปอีก ๑๕ วัน ศาลรัฐธรรมนูญอนุญาต แต่เมื่อครบกำหนดแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มืออยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลา หนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้น พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำ ดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๑๓๑

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

๑๓๑

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ การเมือง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ ข้าราชการการเมืองได้แก่บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองดังต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี

ฯลฯ

(๑๕) เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ฯลฯ

มาตรา ๑๐ ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกสั่งให้ออกไม่ว่าจะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่ก็ตาม

(๔) นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งตั้งออกจากตำแหน่ง

(๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งในบัญชีเดียวกัน และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีดังกล่าวในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นเอกสารประกอบให้ครบถ้วนคือ สำเนาทะเบียนบ้านที่จะพิสูจน์ว่า ผู้ถูกร้องมีบ้านอาศัยราคา ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และไม่ยื่นสำเนาแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ประจำปีภาษี ๒๕๓๕ และประจำปี ๒๕๔๐ และไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องในสำเนาหลักฐานที่ยื่นจำนวน ๖ หน้า นอกจากนี้ผู้ร้องได้ตรวจพบว่า รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องแสดงไว้ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงหลายรายการคือ เงินฝากธนาคาร แสดงไว้ ๑ บัญชี พบว่ามี ๑๑ บัญชี ที่ดิน แสดงไว้ ๘ แปลง พบว่ามี ๒๑ แปลง และ ๑๒ แปลง สิ่งปลูกสร้างไม่ได้แสดงไว้ พบว่ามีสิ่งปลูกสร้าง ๒ หน่วย ยานพาหนะ (รถยนต์) แสดงไว้ ๕ คัน พบว่ามี ๓๐ คัน และหนี้สินที่แสดงไว้กับตรวจพบแตกต่างกันมาก ผู้ร้องได้แจ้งผู้ถูกร้องทราบ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริง และผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ข้อเท็จจริง

จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ